

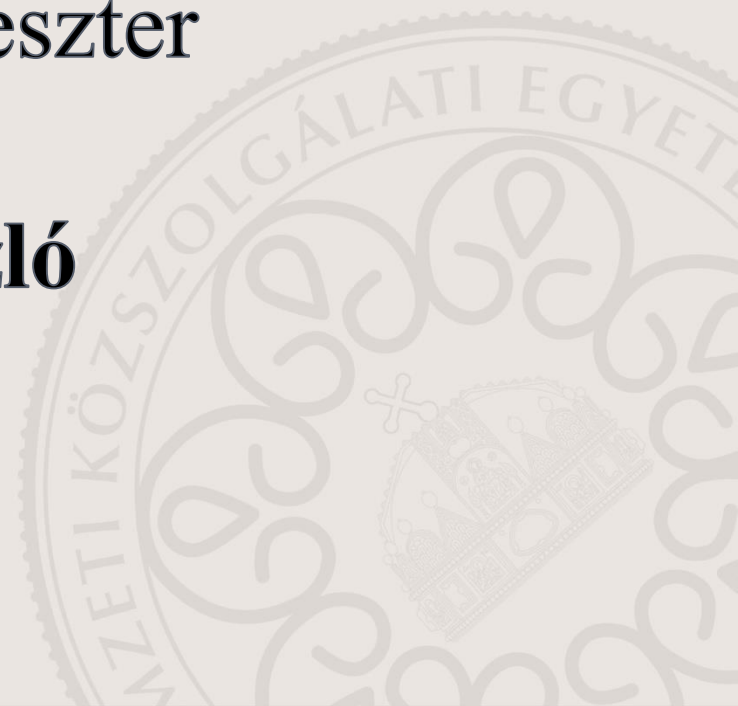

Az EU jogrendszere

2019. őszi szemeszter

Szegedi László

NKE-ÁKK

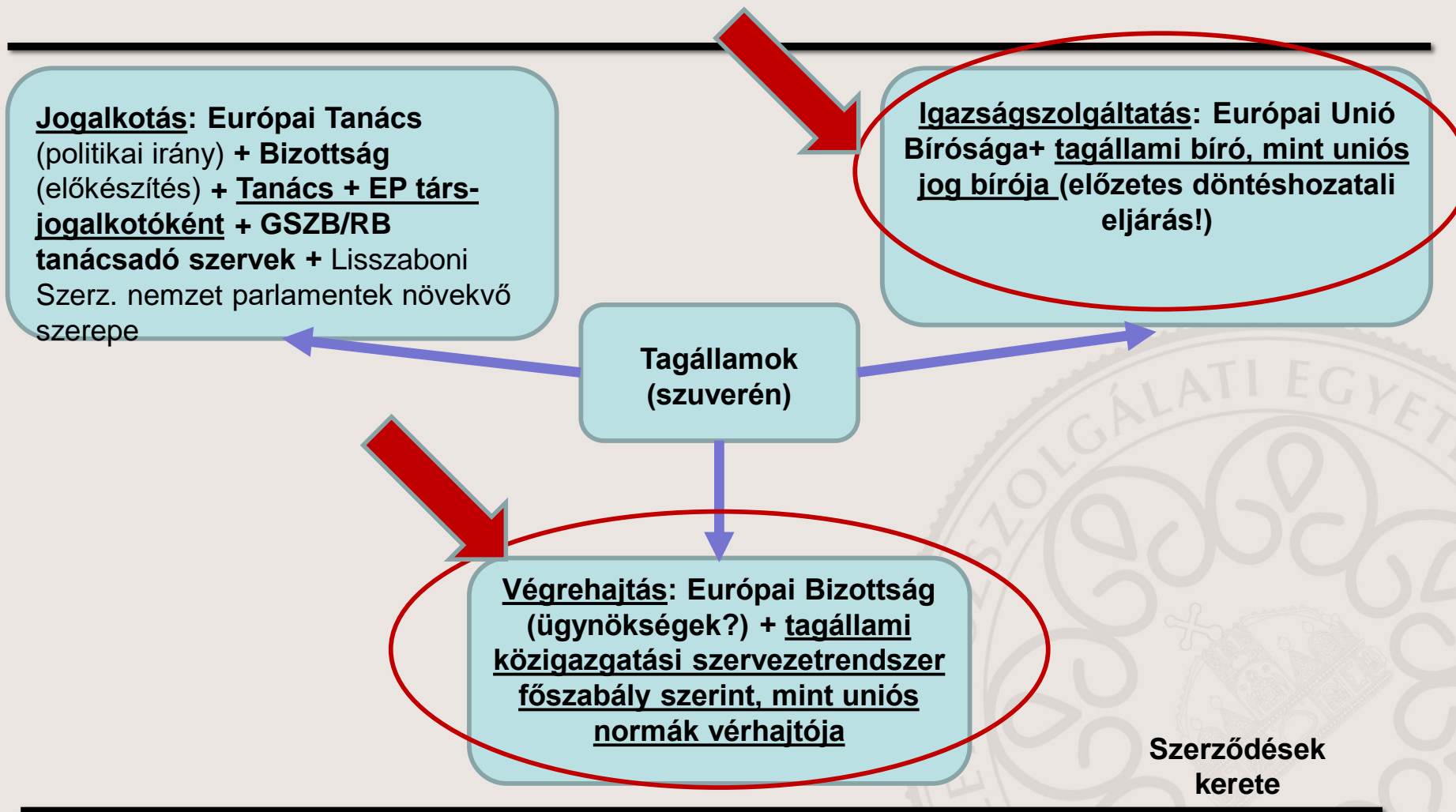

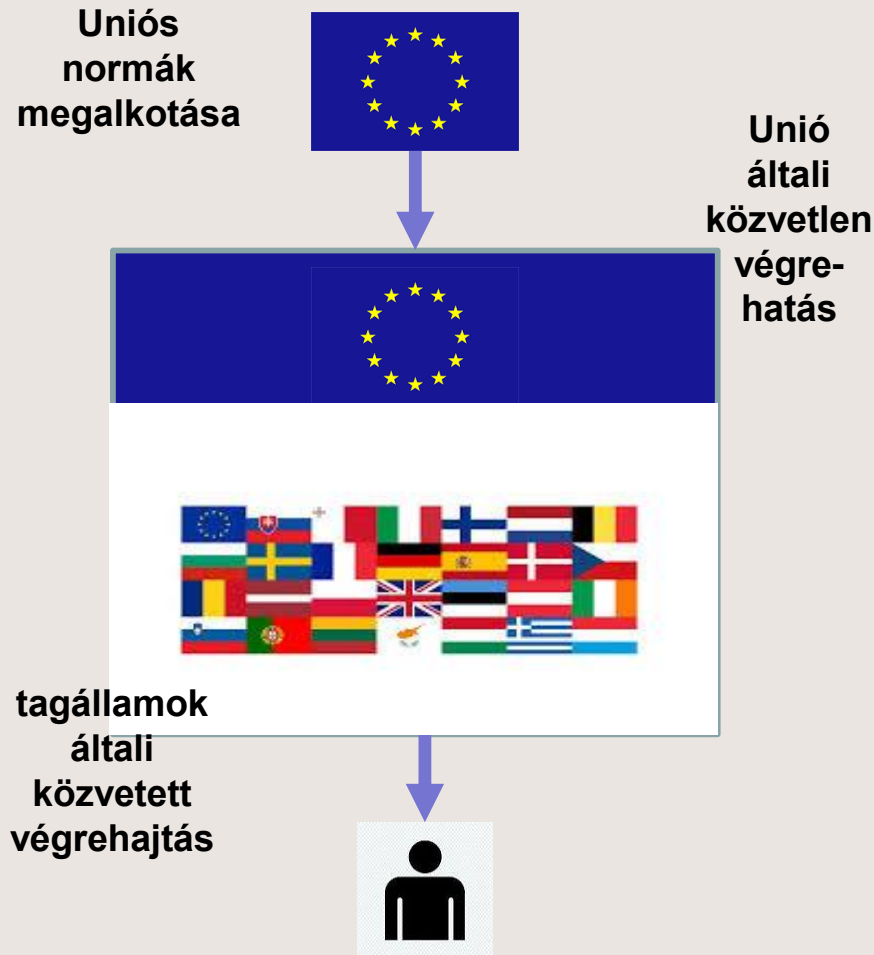
Igazságszolgáltatási funkció

Hatalmi ágak és közvetett végrehajtás

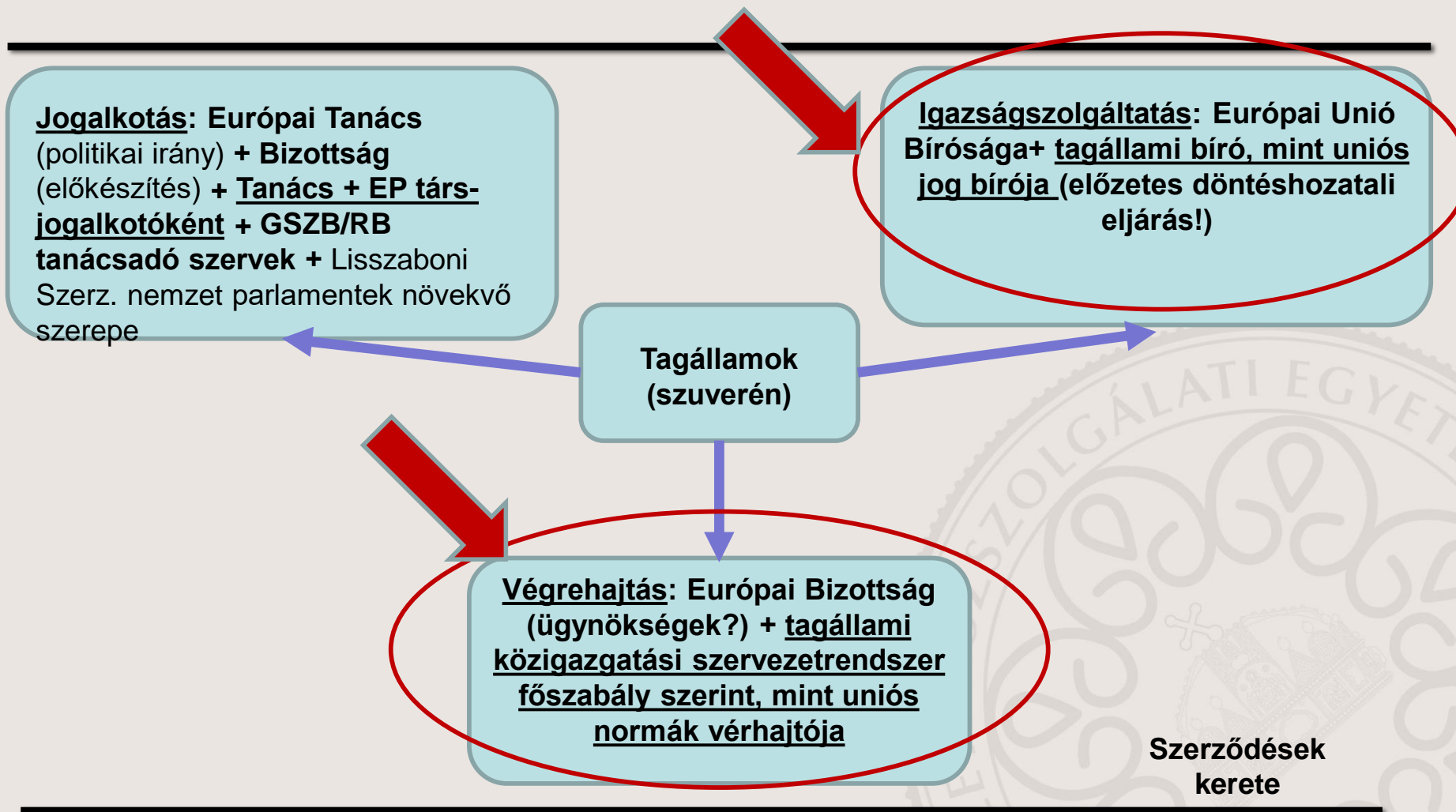

Közvetett vs. közvetlen végrehajtás

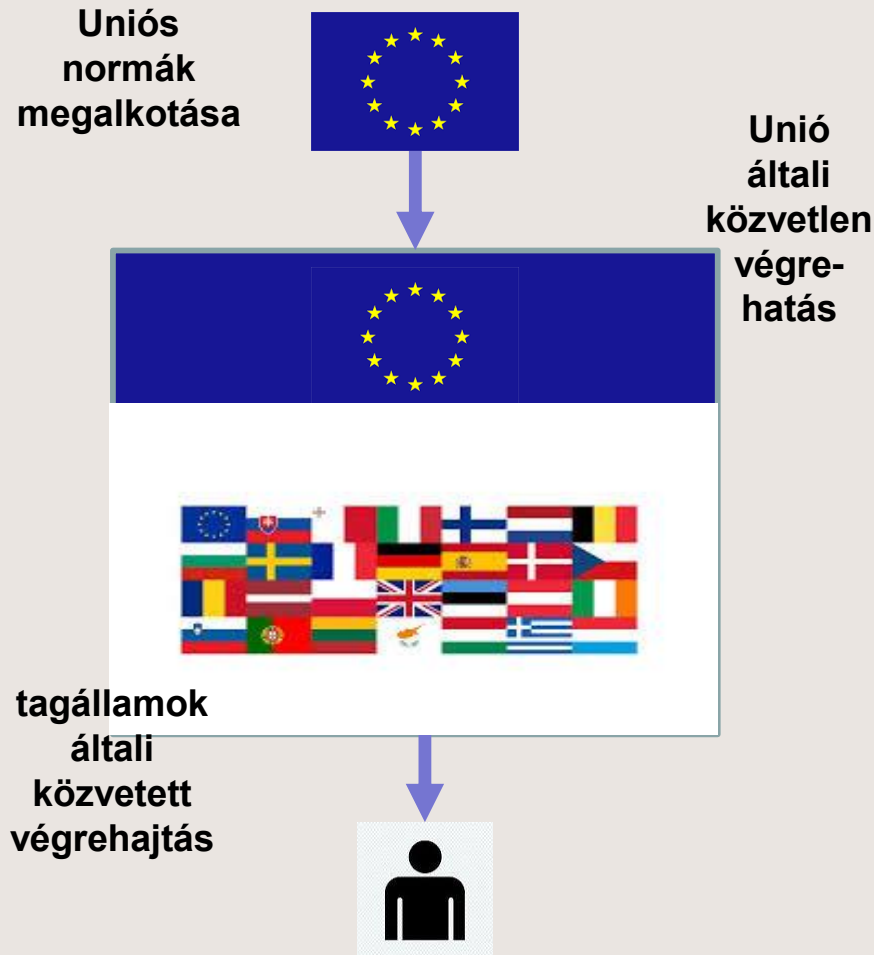

- Közvetlen végrehajtás térnyerése napjainkban
- **Közvetlen jogviszony** uniós polgár és uniós (végrehajtó) szervek között
- (1) Milyen **személyzet**,
- (2) milyen **szervezeti** keretek között,
- (3) milyen **jogvédelmi garanciák** mentén feleljen a közvetlen végrehajtásért?

Hatalmi ágak és közvetett végrehajtás

Közvetett vs. közvetlen végrehajtás

- Közvetlen végrehajtás térnyerése napjainkban
- **Közvetlen jogviszony** uniós polgár és uniós (végrehajtó) szervek között
- (1) Milyen **személyzet**,
- (2) milyen **szervezeti** keretek között,
- (3) milyen **jogvédelmi garanciák** mentén feleljen a közvetlen végrehajtásért?

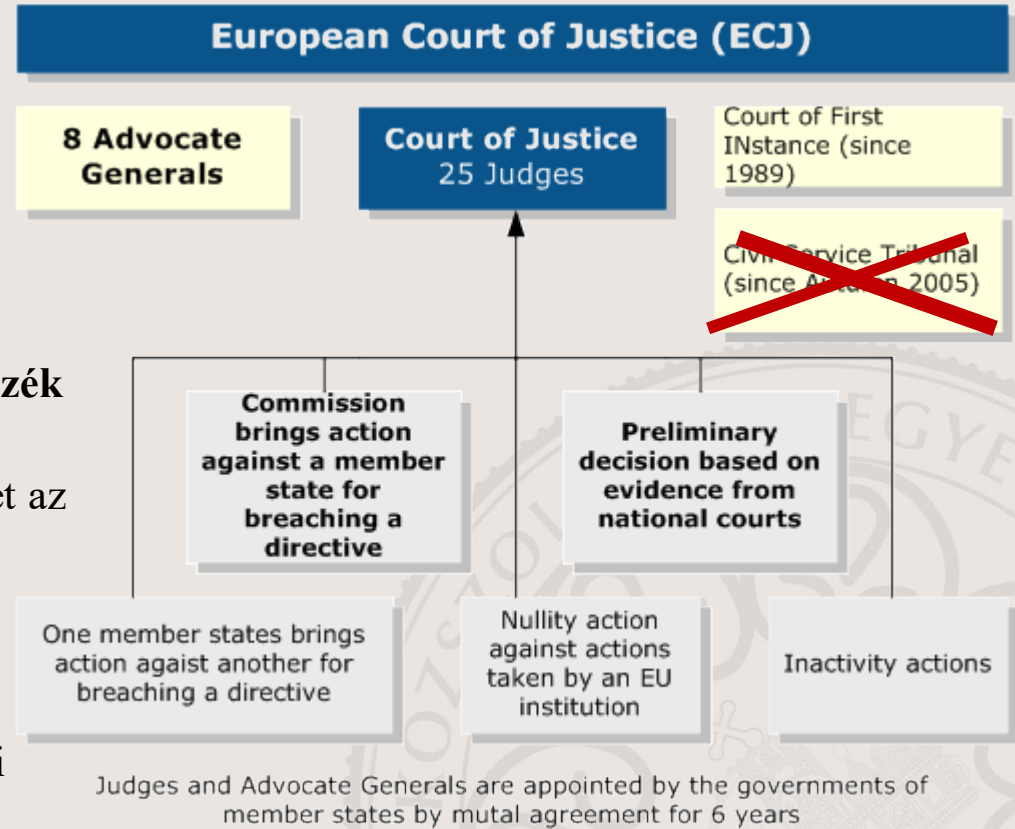

Európai Unió Bírósága

Szervezeti felépítés

- Uniós jog **tiszteletben tartása + alkalmazása/értelmezése** az Unió egésze tekintetében egységesen történjen
- *Szervezete:* **Bíróság** (legmagasabb szintű ítélkező fórum) + **Törvényszék** (alsóbb fok)
- **Különböző formációban** ülészhet az ügy természetétől, nehézségétől, sürgősségi jellegétől függően + **főtanácsnoki** funkció
- Törvényszék és Bíróság **elnököt** választ 3 éves mandátummal tagjai közül

Európai Unió Bírósága

Eljárástípusok

- **Kötelezettségszegés megállapítása iránti per** (tagállam ellen az uniós jogból fakadó kötelezettség megszegése miatt)
- **Megsemmisítés iránti per** (adott uniós intézmény, szerv ellen, ha annak jogi aktusa az uniós jogba ütközik)
- **Mulasztási pernek** (uniós jog szerinti kötelező döntéshozatal elmulasztása az uniós intézmény, szerv részéről)
- Uniós intézmények, szervek, hivatalok általi **szerződésen kívül okozott károk megtérítéséről** való döntés
- Külön ítélező fórumként önállósodott Közzolgálati Törvényszék előtt folytak a **közzolgálati perek**

- Nem peres eljárásnak tekinthető Bíróság előtt folyó **előzetes döntéshozatali eljárások**

Fórumrendszer EuB-on belül

Fórumrendszeri jellegzetességek

Bíróság (legmagasabb szintű ítélkező fórum):

KIZÁRÓLAG:

- Előzetes döntéshozatali eljárásban
- Tagállami kezdeményezésű kötelezettségszegési eljárásban
- Tagállamok közötti vitás eljárások
- Vélemény kérése iránti eljárás
- Különleges eljárás

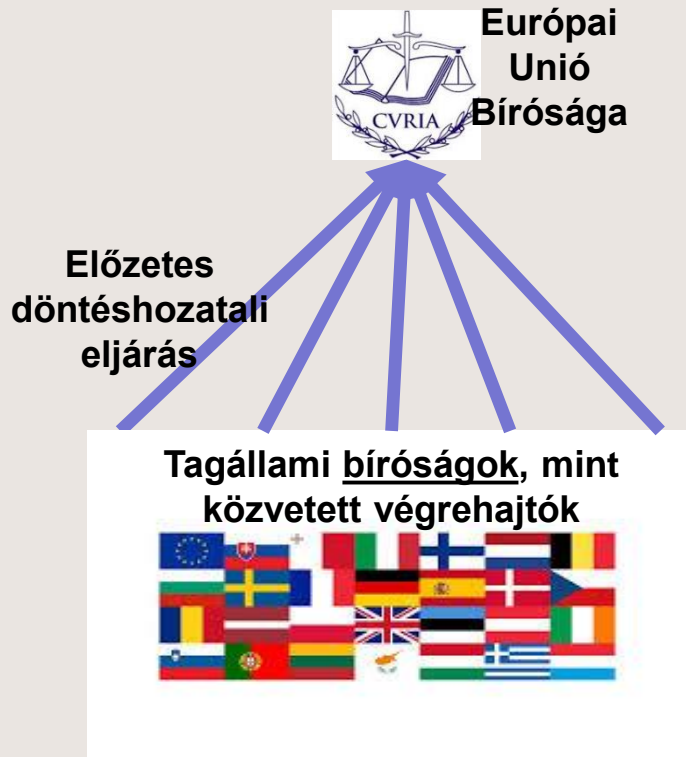
Törvényszék (alsóbb fok):

FŐSZABÁLY SZERINTI ELSŐFOK

Uniós bírósági szervezetrendszer

Bírói jogalkalmazás

- **közvetett** végrehajtás túlsúlya miatt máig uniós normák végrehajtója **a tagállami bíróság**
- **tagállami bíró**, mint az uniós jog bírója jár el
- **Előzetes döntéshozatalnak kiemelkedő szerepe**, hogy biztosítsa az uniós normák egységes értelmezését
 1. **Előzetes?**
 2. **miért és mennyiben döntéshozatal?**

KÖTELEZETTSÉGSZEGÉSI ELJÁRÁS

Kötelezettségsszegési eljárás

- Felperes (eljárási megindítója):
 - 1) Európai Bizottság (tudomásszerzés magánféltől is lehetséges)
 - 2) Másik tagállam
- Alperes (akivel szemben folyik eljárás)
 - 1) Mindig **tagállam kötelezettségsszegése** a tárgya

Végrehajtás fő felelősei és a kötelezettségsszegési eljárás

**Eljárás kezdeményezése:
Bizottság/ügynökség/panasz**

**Informális bilaterális
tárgyalások**

**Per előtti
formális
egyeztetés**

**EUB előtti
per**

**Bizottság, mint
uniós hatóság, de
csak bizonyos
szakpolitikai
területeken**

**néhol EU
ügynökségek eltérő
hatáskörökkel**

**tagállami
hatóságok, mint
végrehajtás fő
letéteményesei**

Eljárási szakaszok

1) Informális szakasz

Eljárási szakaszok

2) Peres szakasz

Bírósági határozat

- Indokolt véleményben adott határidő utolsó napja jogsértés fennállása szempontjából releváns
- Ésszerű határidőn belül orvosolnia kell megállapított jogsértést
- Ennek ellenére nem hoz intézkedést (Bizottság kezdeményezésére) ismét EuB-hoz fordul
 - Átalányösszeg vagy kényszerítő bíróság megfizetésére kötelezheti

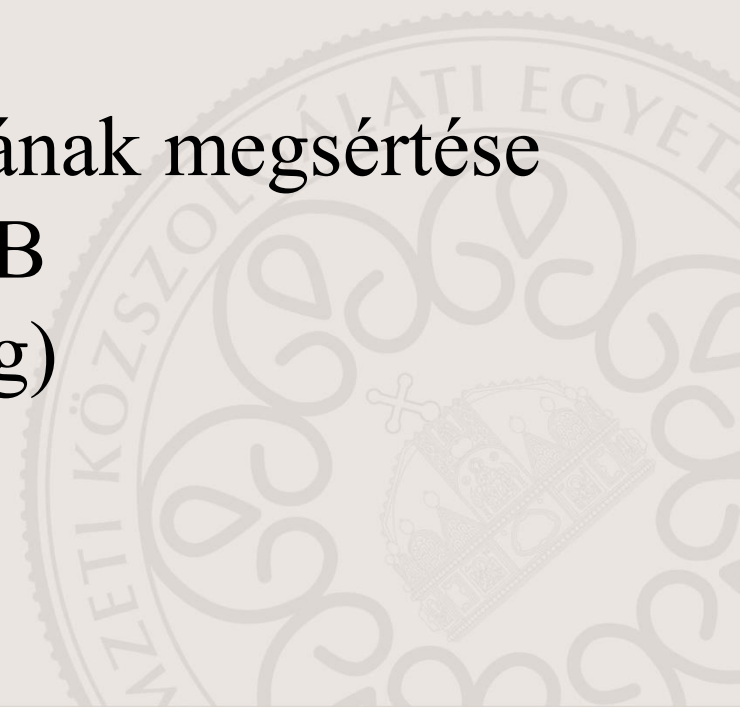
Tagállamok közti eljárás

- Tagállami keresetbenyújtás előtt kötelező Bizottság által lefolytatandó szakasz: **indokolással ellátott véleményt** ad – szóbeli/írásbeli nyilatkozat rá érintett tagállam
- Bizottság dönt a keresetindításról
- Ha Bizottság 3 hónapon belül nem ad véleményt, akkor közvetlen EuB-hoz való fordulás

Speciális eljárások

- Európai Beruházási Bank Alapokmányának megsértése tagállam által (EBB Igazgatótanácsa=Bizottság)
- EKB és KBER Alapokmányának megsértése tagállami jegybank által (EKB Kormányzótanácsa=Bizottság)

MULASZTÁSI ELJÁRÁS

Általános jellemzők

- Mulasztó (alperes): uniós szerv, intézmény, amely nem hoz meg adott aktust holott ez uniós jogi kötelezettsége lenne (egyén nem)
- Felperes:
 1. tagállamok,
 2. többi uniós szerv, intézmény, hivatal,
 3. akár egyén is (kiv. Ajánlás, vélemény)

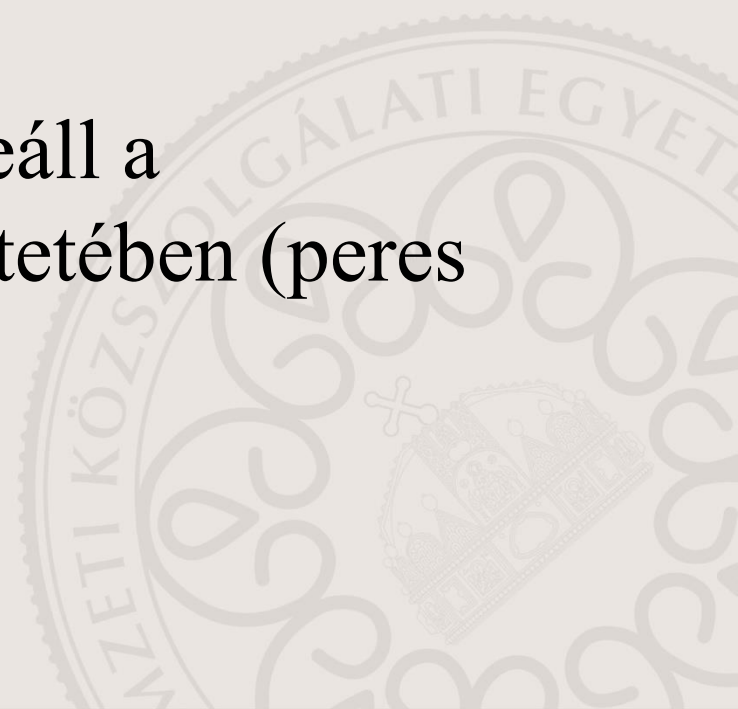
Általános jellemzők

- Tárgya: Jogilag kötelező jogalkotási aktus elmulasztása
- NEM AZ:
 1. Ajánlás, vélemény
 2. Kötelezettségszegési eljárás meg nem indítása (diszkracionális jogkör)
 3. Panaszjog és annak korlátai versenyjogban (diszkracionális jogkör)

Előzetes felszólítás

- Ésszerű időn belül bepanaszoltat, megjelölve elmaradt aktust
- 2 hónap állásfoglalás – még **2 hónap** keresetindítási határidő
- **Jogi és ténybeli kötöttség** beáll a felszólításban foglaltak tekintetében (peres szakaszt illetően is)

Nem privilegizált felperes

- Természetes személy felpere
 1. Címzett lenne
 2. Személyes és közvetlen érintettség (normatív aktusok nem)

Párhuzamosság megsemmisítés iránti perrel

Szakaszolás

- Peres szakasz: mulasztás megállapítása
- Köteles pótolni mulasztását, de EuB csak utalhat a pótlásra, nem határozhatja azt pontosan meg

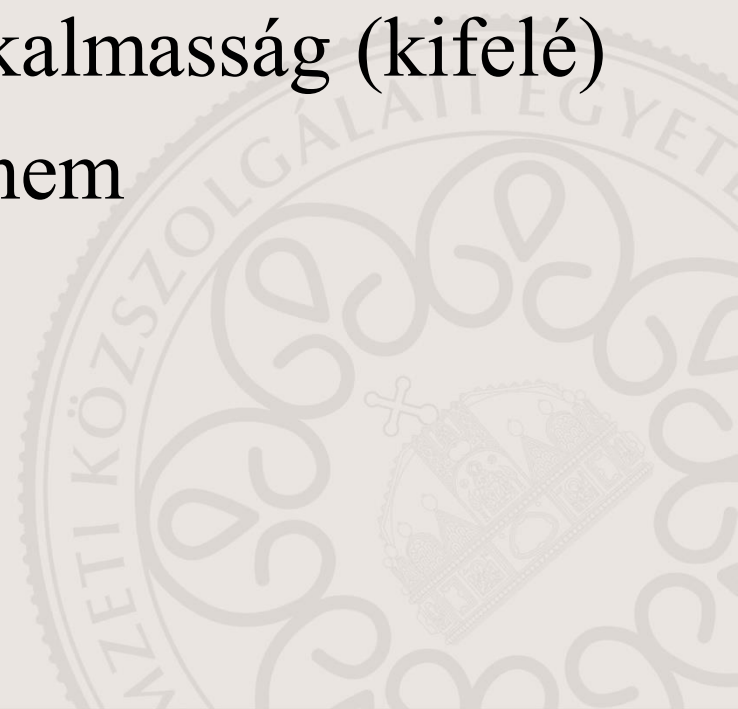
SEMMISSÉGI ELJÁRÁS

Általános jellemzők

- Alkotmánybírósági funkció (negatív normakontroll)
- Tárgya:
 1. Joghatás kiváltására való alkalmasság (kifelé)
 2. Belső normatív aktusoknál nem

Általános jellemzők

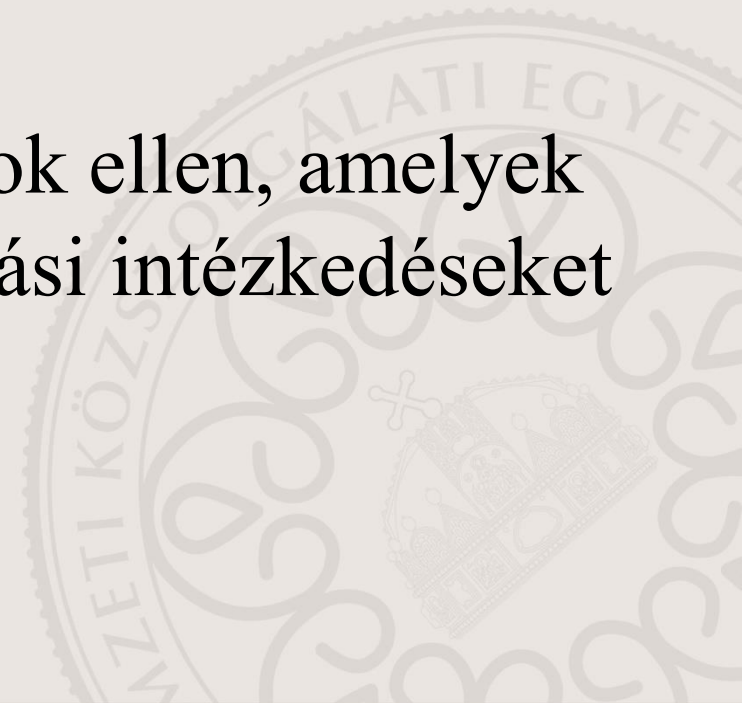
- Alperes: uniós szerv, intézmény, amely nem hoz meg adott aktust holott ez uniós jogi kötelezettsége lenne (egyén nem)
- Felperes:
 1. Privilegizált – korlátozás nélküli (tagállamok, EP, EB, Tanács)
 2. Kvázi Privilegizált – feltételekhez kötött – előjogát érinti a megtámadott aktus (EuB esetjoga később ismerte el, MA: Számvevőszék, RB, EKB, tagállami parlament szubszidiaritási keresete)
 3. akár egyén is - kifejezetten korlátozott

Egyén keresetindításának feltételei

BÁRKI: - lényeges címzett vagy nem

- Neki címzett jogi aktus (MELYIK?)
- Nem címzettként, amely személyesen és közvetlenül érinti
- Rendeleti jellegű jogi aktusok ellen, amelyek nem tartalmaznak végrehajtási intézkedéseket

Közvetlen érintettség

- EuB esetjog fektette le
 1. Közvetlen hatás a jogalany helyzetére
 2. Nincs mérlegelési lehetősége a végrehajtásért felelősöknek

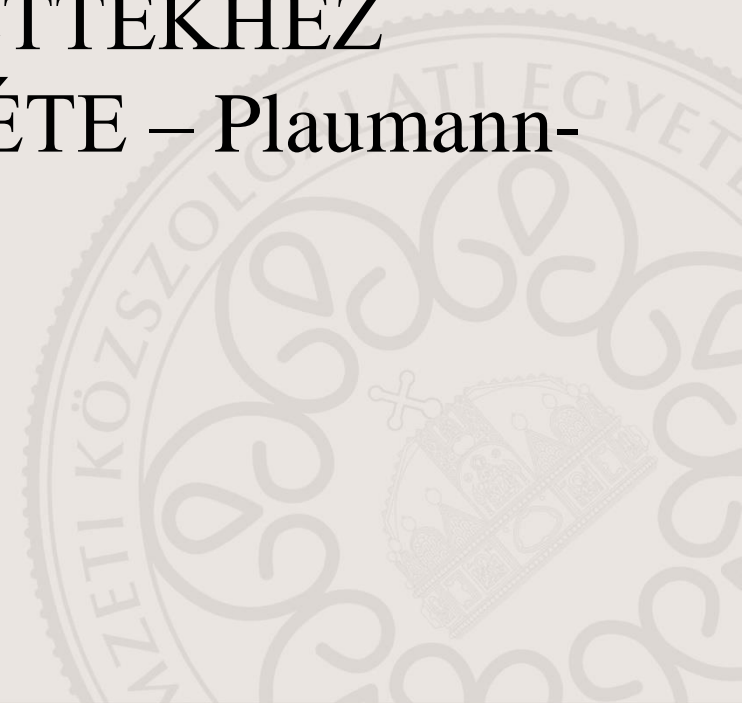
További érdemi intézkedés nélkül képes befolyásolni a jogalany jogi helyzetét közvetlenül

Személyes érintettség

- EuB esetjog fektette le
 1. Nem címzetteknel merül fel – úgy érinti őket az aktus, mintha nekik címezték volna (egyéniesítés foka): CÍMZETTEKHEZ HASONLÓ ZÁRT KÖR LÉTE – Plaumann-teszt
 2. Sok kritika által illetett

Rendeleti jellegű jogi aktus (végrehajtási intézkedés hiánya)

- EuB esetjog fektette le, de LSz. Újdonsága
- Normatív aktus határozatjellegű? – megnevez adott személyi kört (kvótaügyek, dömpingellenes eljárások)
- LSz. Nem egyértelmű – EuB esetjog: nem jogalkotási általános hatályú jogi aktus (ld. EUMSZ. 290 és 291 cikk, ügynökségi aktusok)
- Végrehajtási intézkedés (egyedi/normatív tagállami szinten) – megtámadás tárgya

EU DELIKTUÁLIS FELELŐSSÉGE

EU deliktuális (szerződésen kívüli) felelőssége

EU megtéríti **intézményei, szervei, alkalmazottai** által feladatteljesítésük közben okozott károkat (EUMSZ. 340 cikk)

• **EUB esetjogának** nagy szerepe volt feltételek kialakításakor - részletes szabályok hiányában

FELTÉTELEK (Konjunktív feltételek, felperes által bizonyítandó, ötéves elévülési időn belül):

- 1. Jogellenes magatartás**
- 2. Kár** bekövetkezte
- 3. Kettő (magatartás és kár) közötti okozati összefüggés**

1) Jogellenes magatartás

1) Gyakorló szerv/személy jogsértő magatartása

2) Jogi aktus (egyedi igazgatási VAGY normatív)

Egyedi: független mellette lehetséges semmissé nyilvánítási és mulasztási per, és általános 3-as szabályhoz kötött

Normatív: Schöppenstedt-formula (**korlátozott funkcionális immunitás** – utóbbi áttörése):
EU/EK perelhetősége, ha jogszabállyal kárt okozott

- Plaumann-teszt kikerülhetősége
- **Általános hatályú jogszabálynál** lehetséges

1) Jogellenes norma

Schöppenstedt-formula szerinti **feltételei kártérítési felelősségnek:**

1. **Gazdaságpolitikai jogalkotás/intézkedés**
2. **Károsultnak egyéni jogvédelmét szolgáló norma**
3. **Felsőbb jogi szabályt sért** (jogi aktus ÉS általános jogelv, alapelv, alapszabadság is)
4. **Kellően súlyos sérelem** (mérlegelési jogkör nyilvánvaló és súlyos túllépése, önkényesség, súlyos hatáskör-túllépés, figyelmen kívül hagyott adott gazdasági szempontokat)

1) Jogszerű magatartás?

Elméletileg elképzelhető, de **többletfeltételek** kelleneek:

1. Magatartás
2. **Rendkívüli és különleges kár** bekövetkezte
3. Kettő (magatartás és kár) közötti **okozati összefüggés**

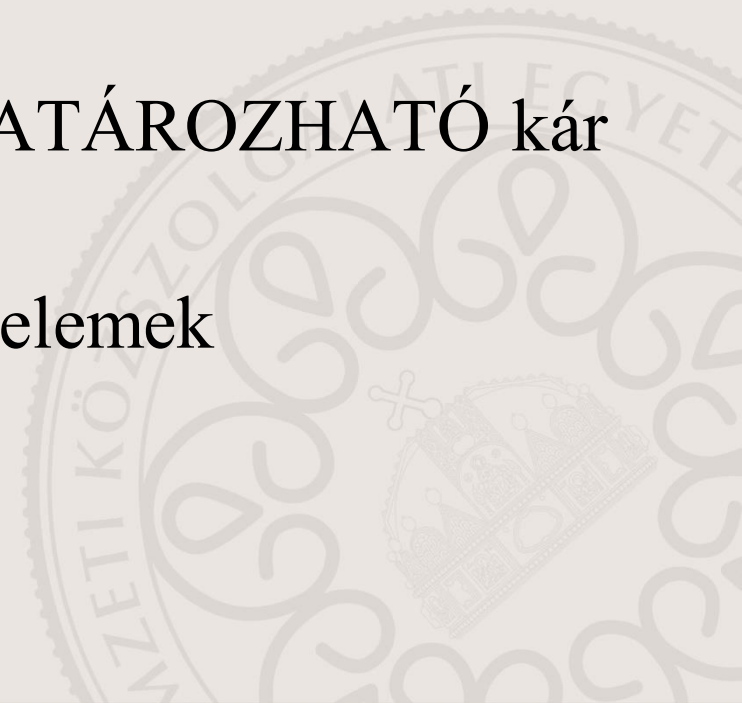
Rendkívüli kár: „meghaladja az érintett ágazatban végzett tevékenységekhez fűződő gazdasági kockázatok korlátait”

Különleges kár: „gazdasági szereplők sajátos csoportját **ARÁNYTALANUL** érinti többi szereplőhöz viszonyítva”

2) Kár bekövetkezte

Lehetséges elemei:

1. **Ténylegesen felmerült kár**
 2. Elmaradt **haszon**
 3. Kár elhárítása, enyhítése körében esetlegesen **felmerült költségek**
- VALÓS, BIZONYOS és MEGHATÁROZHATÓ kár
(előszeretet?)
 - VAGYONI és NEM VAGYONI elemek
 - Felperesi bizonyítás

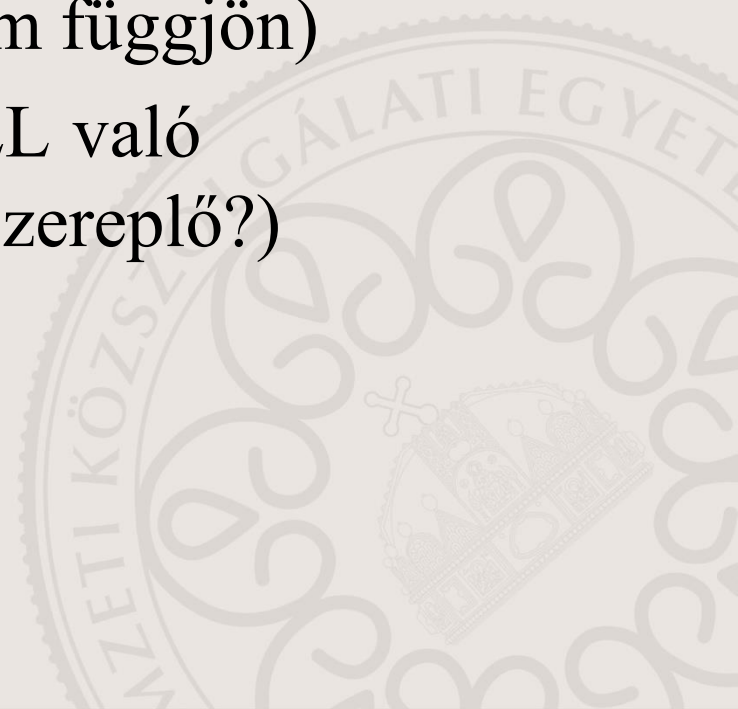

3) Okozati összefüggés

Lehetséges elemei:

Magatartás nélkül a kár nem következett volna be

- KIZÁRÓLAGOS és AZONNALI összefüggés
(semmilyen további elemtől nem függjön)
- KELLŐ KÖZVETLENSÉGGEL való
visszavezethetőség (pl. köztes szereplő?)

ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ELJÁRÁS

Előzetes Döntéshozatali eljárás I.

- **Cél:**
 - uniós jogi norma értelmezése (esetjogilag kibővített értelmezés)
 - másodlagos jogforrások érvényességének vizsgálata
- **Előterjesztésre jogosultak:** tagállami bíróság (esetjogilag kibővített értelmezés)
 - Jogszabály által alapított,
 - Állandó,
 - Független,
 - Felekre nézve kötelező döntési hatáskörű,
 - Jogvitás eljárásban,
 - Jog alapján dönt,
 - Igazságszolgáltatási tevékenységet végez

Előzetes Döntéshozatali eljárás

II.

- **Szükségesség (CILFIT-doktrína – C-283/81)**
 - Relevancia hiánya (nincs uniós jogi vonatkozása ügynek)
 - acte claire (uniós jog értelmezése egyértelmű)
 - acte éclairé (adott kérdésre vonatkozó bírói esetjog megléte)
- **Előterjesztési jogosultság vs. kötelezettség**
 - fórumrendszer mely szintje terjesztené elő? (végső fórum kötelezettsége)
 - Érvénytelenségi kérdések
- **Hatásköri korlátok**
 - Nem irányulhat belső jog értelmezésére
 - Nem irányulhat EU jog/belső jog összeegyeztethetőségére
 - Ügy szempontjából nem lehet hipotetikus/irreleváns

Előzetes Döntéshozatali eljárás

III.

- **Ami nem előzetes döntés:**
- **Hatásköri korlátok (megállapító végzés)**
 - Nem irányulhat belső jog értelmezésére
 - Nem irányulhat EU jog/belső jog összeegyeztethetőségére
 - Ügy szempontjából nem lehet hipotetikus/irreleváns
- **Indokolt végzés**
 - CILFIT-esetkörben elutasítás
 - Megválaszolhatóság
- **Nyilvántartásból való törlést elrendelő végzés**
 - visszavonás

Weltimmo s.r.o. Ügy példáján keresztül

- Ügy részletes ismertetése: Jogesetek Magyarázata 2013/3. szám
- Szlovák székhellyel rendelkező felperes- ingatlanközvetítői weboldalt üzemeltet: nagyrészt magyar ügyfelek magyarországi ingatlanok hirdetései (hirdetők személyes adatai kezelése is)
- **NAIH álláspontja:**
 - Info. törvény: 1/ saját joghatóságát 2/ az Info törvény alkalmazhatóságát, mert az Info. törvény hatálya minden olyan Magyarország területén folytatott adatkezelésre (feltöltéssel v. gyűjtés) kiterjed, amely természetes személy adataira vonatkozik.
- 95/46/EK irányelve lehetséges értelmezése letelepedés hiánya miatt nem alkalmazható magyar jog (Info.vt)? Magyar jog vagy szlovák jog alkalmazandó?

EU-Tagállami Jog kollíziója

- Info.tv. Technológiasemlegesség + territorialitás
 - 2. § (1) bek.: „e törvény hatálya a Magyarország területén folytatott minden olyan adatkezelésre és adatfeldolgozásra kiterjed, amely természetes személy adataira vonatkozik
 - 3. § 10 pontja, amely szerint a adatkezelés: az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége
- 95/46/EK (adatvédelmi) irányelv: letelepedés és technikai eszk. helye meghatározó – belső piaci harmonizáció igénye
- Az „alkalmazandó nemzeti jog” 4. cikk (1) bek.:
 - „A személyes adatok feldolgozására minden tagállam az ezen irányelvnek megfelelően elfogadott nemzeti rendelkezéseket alkalmazza, amennyiben:
 - a) az adatfeldolgozást a tagállam területén az adatkezelő egy szervezete tevékenységeinek keretében végzik; (letelepedés államának joga) v. több tagállam (mindegyik jogának meg kell felelni)
 - b) tagállami letelepedés hiányában olyan harmadik állam joga, amelynek nemzeti joga – a nemzetközi közjog értelmében – alkalmazandó; (harmadik állam joga)
 - c) tagállami letelepedés hiányában: szerver elhelyezkedésének tagállami joga
- „A felügyelő hatóság” 28. cikk (1) bek.
 - Minden tagállamnak rendelkeznie kell arról, hogy az ezen irányelv értelmében a tagállam által elfogadott nemzeti rendelkezéseknek a területén történő alkalmazását valamely hatóság vagy hatóságok felügyeljék.

Weltimmo
s.r.o.

Weltimmo s.r.o. ügy III.

- Fővárosi KMB: hatályon kívül helyezte az NAIH határozatát *(az egyes tényállási elemek tisztázatlansága okán)*
 - adatgyűjtés helye: Magyarország, nem felperes szlovákiai székhelye, ok: az Info. törvény a technológiasemlegesség elvét követi
 - adatvédelmi irányelv 4. cikk (1) bek. a.) pontja, valamint a 28-29. cikkei nem tekinthetők olyan közvetlenül hatályos rendelkezéseknek Info. törvény egyébként egyértelműen megfogalmazott előírásaival szemben
 - székhely, telephely hiánya Magyarországon nem alapos felperesi érv, mivel a magyar ingatlanokra vonatkozó adatszolgáltatást Mo.-on végezték (feltöltés)
- Kúria előtt:
 - Felperes felülvizsgálati kérelme: a Kúria állapítsa meg, hogy nincs szükség további tényállás tisztázásra, mert az adatvédelmi hatóságnak nincs hatásköre eljárni és a magyar jogot alkalmazni egy másik tagállamban letelepedett szolgáltatóval szemben, figyelemmel az adatvédelmi irányelvre
 - Végül: előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése (C-230/14)

Fővárosi KMB

1. Értelmezhető-e az Európai Parlament és a Tanács a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK (1995. október 24.) irányelve 28. cikk (1) bekezdése akként, hogy egy tagállam területén alkalmazható a nemzeti jog rendelkezései egy olyan, kizárólag a másik tagállamban letelepedett ingatlanközvetítő weboldal üzemeltető adatkezelővel szemben, aki e tagállam területén lévő ingatlanokat is hirdet és az ingatlan tulajdonosok továbbították személyes adataikat a weboldal üzemeltető másik tagállamban lévő adattároló, adatfeldolgozó eszközére (szerverére)?
2. Értelmezhető-e az adatvédelmi irányelv 4. cikk (1) bekezdés a.) pontja úgy az adatvédelmi irányelv (18)-(20) preambulumbekkezdése, az 1. cikk (2) bekezdése és a 28. cikk (1) bekezdése tükrében, hogy a magyar adatvédelmi hatóság a magyar adatvédelmi törvényt, mint nemzeti jogot nem alkalmazhatja a kizárólag más tagállamban letelepedett ingatlanközvetítő weboldal üzemeltetővel szemben akkor sem, ha az magyarországi ingatlanokat is hirdet és az azokra vonatkozó adatokat az ingatlantulajdonosok feltehetően Magyarország területéről továbbították a weboldal üzemeltető másik tagállamban lévő adattároló, feldolgozó eszközére (szerverére)?
3. Van-e az értelmezés szempontjából jelentősége annak, hogy a weboldal üzemeltető adatkezelő által nyújtott szolgáltatás egy másik tagállam területére irányul?
4. Van-e jelentősége annak az értelmezés szempontjából, hogy e másik tagállam területéről töltötték-e fel ténylegesen e másik tagállam területén lévő ingatlanokra vonatkozó adatokat, illetve a tulajdonosok személyes adatait?
5. Van-e jelentősége annak az értelmezés szempontjából, hogy ezen ingatlanokhoz kapcsolódó személyes adatok másik tagállam állampolgárainak személyes adatai?
6. Amennyiben a fenti kérdésekre adott válaszokból az következik, hogy a magyar adatvédelmi hatóság eljárhat, de nem alkalmazhatja nemzeti jogát, hanem a letelepedés szerinti tagállam jogát kell alkalmaznia, akkor úgy kell-e értelmezni az adatvédelmi irányelv 28. cikk (6) bekezdését, hogy csak az adatvédelmi irányelv 28. cikk (3) bekezdésében foglalt jogosultságokat gyakorolhatja a letelepedés szerinti tagállam jogában foglaltak szerint a magyar adatvédelmi hatóság, és ezért bírság kiszabására nem jogosult?
7. Mind az adatvédelmi irányelv 4. cikk (1) bekezdés a.) pontja, mind a 28. cikk (6) bekezdése szerinti adatfeldolgozás fogalma azonosítható-e az adatkezelés fogalmával az adatvédelmi irányelv terminológiájában?